

# **Revisionsplan för Nacka Kommun 2019**

**Ver 2019-04-04**

## Innehållsförteckning

<b>1</b>	<b>Uppdrag och mål.....</b>	<b>3</b>
1.1	Revisorernas uppdrag .....	3
1.2	Samordnad revision.....	4
1.3	Revisionens mål .....	4
1.4	Aktiviteter.....	4
<b>2</b>	<b>Risk och väsentlighet .....</b>	<b>5</b>
2.1	Revisionsinsatser och revisionsprojekt .....	5
2.1.1	Årlig granskning .....	5
2.2	Övergripande granskning av nämnder.....	6
2.3	Lekmannarevision i bolagen .....	10
2.4	Fördjupande granskningsprojekt och förstudier .....	10
2.4.1	Bisysslor.....	10
2.4.3	Underhåll av tillgångar .....	10
2.4.5	Momsredovisning.....	11
2.4.6	Kommunens strategi för kommunikation med medborgare .....	11
2.4.7	Intern kontroll .....	11
2.4.11	Uppföljning av tidigare granskningar .....	12
2.5	Andra områden där revisorerna överväger att genomföra granskning.....	12
2.5.1	Uppföljning av avtalen Rikshem/Hemsö och effekter av försäljningar av fastigheter.....	12
2.5.2	Kommunstyrelsens tillsynsansvar.....	12
2.5.3	Hemmasittare och det kommunala aktivitetsansvaret.....	12
2.5.4	Avtal exploateringsintäkter etc.....	12
2.5.5	Ekonomistyrning- säkerhet i budgeten. ....	12
2.5.6	Hur sätter nämnderna sina mål och hur följer man upp att verksamheterna arbetar så att målen nås. ....	12
2.5.7	GDPR .....	12
2.6	Redovisningsrevision.....	12
2.6.1	Ny kommunal redovisningslag projekt .....	13
2.7	Ansvarsprovningen .....	14
<b>3</b>	<b>Revisorernas särskilda granskning.....</b>	<b>14</b>
3.1	Särskild granskning av styrelse och nämnder .....	14
<b>4</b>	<b>Kompetensutveckling och nätverk .....</b>	<b>15</b>
<b>5</b>	<b>Kommunikation.....</b>	<b>16</b>
<b>6</b>	<b>Kansliservice.....</b>	<b>16</b>

## Revisionsplan 2019 för Nacka kommun

Kommunrevisorernas uppgifter följer av kommunallag, god revisionsred i kommunal verksamhet (såsom den definieras av SKL och Skyrev) och revisionsreglemente. Från och med 2019 har skriften "God revisionsred i kommunal sektor" uppdaterats. Revisionen syftar ytterst till att ge kommunfullmäktige underlag till ansvarsprövning av nämnder, styrelser och enskilda förtroendevalda.

I denna revisionsplan redovisas planerade revisionsinsatser och projekt för år 2019. Inriktningen baseras på revisorernas risk- och väsentlighetsanalys. Beslut om förändrad inriktning i granskningen kan bli aktuell utifrån händelser i kommunen som inte kan förutses samt förändringar i omvärlden.

Revisionen består av de åtta förtroendevalda revisorerna och deras sakkunniga biträden. I Nacka kommun biträds revisorerna av Ernst & Young AB (EY).

### 1 Uppdrag och mål

#### 1.1 Revisorernas uppdrag

Revisorerna prövar om:

- ◆ verksamheten sköts på ett ändamålsenligt och från ekonomisk synpunkt tillfredsställande sätt
- ◆ räkenskaperna är rättvisande
- ◆ den interna kontrollen som görs inom nämnderna är tillräcklig

För att kunna ge underlag till kommunfullmäktiges ansvarsprövning granskar revisorerna årligen all verksamhet som bedrivs inom nämnders och styrelser verksamhetsområden. Med all verksamhet avses styrelser och nämnders olika verksamheter som utförs inom deras verksamhetsområden såväl i egen regi som av externa utförare. Det avser också styrelser och nämnders aktiviteter och verksamheter på ett övergripande plan samt ur ett kommun-koncernperspektiv.

Granskningen av styrelser och nämnders styrning och interna kontroll är central, särskilt i situationer där organisation och utförandeformer varierar och förändras över tiden. Nacka kommun har dessutom en mycket stark tillväxt enligt planerna fram till 2030.

Delårsrapport och årsredovisning, inklusive den sammanställda redovisningen, granskas årligen. Revisorerna ska även bedöma om resultaten i delårsrapporten och årsredovisningen är förenliga med de mål fullmäktige beslutat om i budgeten och planen för ekonomin. Revisorerna ska skriftligen uttala sig om detta, dels i uttalande över delårsrapporten och dels i revisionsberättelsen.

Revisionen granskar också kommunens samlade verksamhet i förvaltning och bolag ur ett övergripande ägar- och styrperspektiv. Kommunstyrelsens uppsikt är av central betydelse i ägarstyrningen och förvaltningskontrollen och därmed också för revisorernas granskning.

Revisorernas bedömning lämnas i revisionsberättelsen och fortlöpande under året i revisionskrivelser.

## 1.2 Samordnad revision

Samordnad revision mellan kommunförvaltningen och dess bolag är ett viktigt instrument för ägarens, d v s kommunfullmäktiges, kontroll och uppföljning. Vid sidan av den revision som enligt Aktiebolagslagen görs av yrkesrevisorer i bolagen ska också de förtroendevalda revisorerna granska verksamheten. I den rollen är de förtroendevalda revisorerna lekmannarevisorer enligt aktiebolagslagens regelverk. Den samordnade revisionen ger förutsättningar att bedöma hur kommunen arbetar med ägarstyrning och förvaltningskontroll. Granskningen sker utifrån ett övergripande ägar-/ styrperspektiv där ägardirektiven utgör en väsentlig grund för granskningen.

Lekmannarevisorernas uppgift i de kommunala bolagen är att granska om bolagets verksamhet sköts på ett ändamålsenligt och från ekonomisk synpunkt tillfredsställande sätt, om den interna kontrollen är tillräcklig samt om anvisningar från årsstämman följts. Granskningen ska ske enligt god sed och resultera i en granskningsrapport med tillhörande granskningsredogörelse som presenteras för årsstämman via respektive bolags styrelse. Granskningsrapporten ska även fogas till revisionsberättelsen för Nacka kommun.

## 1.3 Revisionens mål

Revisionens övergripande mål är att verka för att fullmäktiges mål och uppdrag fullföljs. Insatserna ska präglas av en god dialog med kommunens politiska och administrativa ledning samt av en stödjande och förebyggande revisionsprocess.

Målen i granskningen är att:

- ◆ Genomföra revisionsinsatser med en hög kvalitet som bidrar till förbättringar och en ökad effektivitet i Nacka kommuns verksamhet.
- ◆ Använda de tilldelade resurserna så effektivt som möjligt.
- ◆ Leva upp till god revisionssed i kommunal verksamhet och till kommunallagens intentioner.

## 1.4 Aktiviteter

Aktiviteter för att uppnå målen:

- ◆ Kontinuerlig kommunikation med och avrapportering till kommunfullmäktiges presidium. Vid minst två tillfällen per år informeras hela kommunfullmäktige om revisionens arbete.
- ◆ Möten med styrelse/nämnder och tjänstemän som ett led i en öppen dialog och med syfte att revisionen ska verka stödjande och förebyggande.
- ◆ Löpande följa kommunens utveckling genom att ta del av lägesrapporter och prognoser för verksamhet och ekonomi.
- ◆ Genomföra fördjupande granskningar baserade på relevanta väsentlighets- och riskanalyser som grund för ansvarsprövningen, men som också är till nytta i nämndernas kontinuerliga förbättringsarbete.

## 2 Risk och väsentlighet

Grunden för uppdraget och den planerade revisionsinriktningen är en väsentlighets- och riskbedömning som revisorerna genomfört. Denna tar sin utgångspunkt i dels förändringar i omvärlden, dels den aktuella situationen i Nacka kommun och fullmäktiges mål/uppdrag. Iakttagelser från tidigare års revisionsgranskningar och revisionens möten med styrelse/ nämnder har beaktats.

Väsentlighets- och riskanalysen görs i samverkan mellan de förtroendevalda revisorerna och EY. De förtroendevalda revisorerna beslutar om vilka fördjupade granskningar som ska göras samt inriktning och omfattning av dessa. I sin bedömning har revisorerna beaktat riskernas väsentlighet och revisionsrisken, dvs. risken för att revisorerna gör felaktiga uttalanden i revisionsberättelsen eller inte förmår lyfta fram väsentliga förhållanden som har betydelse för ansvarsprövningen.

För att minska revisionsrisken inriktas insatserna på att granska verksamhetens styrning och ledning. I detta innefattas bland annat styrelsens/nämndens förmåga att hantera risker och förändrade/ökade åtaganden/behov i verksamheten samt styrning med syfte att uppnå en ekonomi i balans och god ekonomisk hushållning.

Till detta ska läggas att revisionen granskar på vilket sätt styrelse och nämnder tar ansvar för den politiska styrningen i förhållande till den verkställande förvaltningen/ tjänstemannaorganisationen. Granskningen avser även hur styrelser och nämnder säkerställer att beslut som fattas bygger på kvalitetssäkrat beslutsunderlag.

Kommunens omfattande investeringsplaner kräver väl utvecklade strategier, kontinuerligt uppdaterade riskanalyser och underbyggda beslutsunderlag. Bland annat gäller detta områdena planarbete, kompetensförsörjning och finansiering. Det ställer höga krav på kommunstyrelsen och de ansvariga nämnderna, gällande bland annat en god projekthantering, inbördes information och dialog, liksom information och dialog med olika aktörer i kommunen och med ett snabbt växande antal medborgare.

### 2.1 Revisionsinsatser och revisionsprojekt

Revisionen ska årligen granska all verksamhet. Den årliga granskningen sker genom såväl övergripande som grundläggande granskning samt fördjupade granskningar.

#### 2.1.1 Årlig granskning

Den årliga granskningen bygger på en kombination av olika metoder och tillvägagångssätt för att granska verksamheten med syfte att bedöma om nämnder och styrelser har en tillfredsställande styrning och intern kontroll. Den genomförs genom att fortlöpande ta del av relevanta skriftliga dokument t.ex. mål- och styrdokument, protokoll och övriga handlingar samt genom möten med nämnder/verksamhet i samband med revisionsammansåttningsmöten eller verksamhetsbesök (*övergripande granskning*).

1. Vidare granskas nämndernas interna kontroll, delårsbokslut och årsredovisning (*grundläggande granskning*). Därutöver genomförs *fördjupade granskningar* utifrån risk- och väsentlighetsbedömningen samt erfarenheterna från den övergripande och grundläggande granskningen. *Löpande granskning av grundläggande dokument*.

Utgångspunkten för granskningen är de mål och uppdrag som fullmäktige givit kommunstyrelse och nämnder. Granskningen ska ge svar på hur styrelsen/nämnder mottar, genomför och återredovisar mål och uppdrag.

Den årliga granskningen omfattar flera steg och genomförs löpande under revisionsåret med hjälp av:

2. *Årlig väsentlighets- och riskanalys*

- mål- och budgetdokument
- ekonomi- och verksamhetsrapporter, delårsrapporter och bokslut
- riktlinjer
- beslutsunderlag och protokoll
- beskrivning av internkontrollsystem
- beskrivning av redovisningssystem
- delegationsordning

3. *Kommunikation med den verksamhet som granskas i samband med:*

- genomförda granskningsinsatser
- särskilda överläggningar i samband med revisionens sammanträden

4. *Möten med nämnder/verksamhet genom:*

- Frågor och dialog med inbjudna företrädare från de nämnder/verksamheter som prioriteras under året.

5. *Granskning av delårsrapport, intern kontroll kopplat till räkenskaperna samt årsredovisning*

- Genomförs med utgångspunkt i en väsentlighets- och riskanalys.

6. *Bedömning om ansvarig nämnd/styrelse skapat förutsättningar för tillräcklig styrning och uppföljning samt om relevanta interkontrollsystem finns och fungerar tillfredsställande.*

## 2.2 Övergripande granskning av nämnder

Kommunallagens krav på årlig granskning av all verksamhet genomförs genom en dialog med företrädare för styrelse/nämnd och verksamheten. De revisionsfrågor som revisionen för dialog kring förbereds och översänds till berörd styrelse/nämnd innan mötena genomförs.

Under 2019 planeras möten med bl.a.

- Kommunstyrelsen
- Äldrenämnden och Socialnämnden – bl a kring upphandling av socialt stödsystem
- "Hearing" med Utbildningsnämnden
- Fritidsnämnden – bl a kring anläggningar
- Arbets- och företagsnämnden

Vid mötena ställs ett antal generella och specifika frågor till nämnderna. I vissa fall kompletteras dessa med fördjupade granskningar. De specifika frågorna fastställs vid revisionsmöte innan frågorna sänds till de inbjudna. Även tjänstemän i ledande befattning kan bjudas in till revisorernas möten för att informera om förhållanden av intresse för revisionen. För 2019 planeras tjänstemän bjudas in för att informera om verksamheterna, bl a HR-chef, digitaliseringschef, upphandlingschef, stadsbyggnadschef och fastighetschef.

### **Exempel på generella frågor:**

- ▶ Bedömning av verksamhetens måluppfyllelse och ekonomiska resultat.
- ▶ Hur säkerställer styrelse/nämnd att verksamheternas mätning, bedömning och återrapportering av måluppfyllelse grundar sig på relevanta mått och tillförlitliga mätningar?
- ▶ Hur arbetar nämnd/styrelse med intern styrning och kontroll (inkl. riskbedömningar, åtgärdsplaner och uppföljning)? I frågan ingår även uppföljning av risk för oegentligheter såsom mutor, bestickning och bedrägeri.
- ▶ Hur säkerställer nämnden att förvaltningslagen tillämpas inom nämndens ansvarsområden.
- ▶ Hur följs privata utförare/entreprenörer upp och vilka krav på åtgärder och kvalitet ställs?
- ▶ Vilken är nämndens syn på verksamhetens kompetensförsörjning, kompetensbehov och säkerställande av kompetens?
- ▶ Hur följs avtalstroheten upp kopplat till leverantörsavtal?
- ▶ Hur är den interna kontrollen utformad i nämnden för att säkerställa efterlevnad av dataskyddförordningen (GDPR)?

### **Nämndspecifika revisionsfrågor inför 2019**

#### *Kommunstyrelsen*

- Hur har kommunstyrelsen säkerställt övergång till den nya kommunala redovisningslagen som gäller från 1 januari 2019?
- ▶ Kommunikation med medborgare ändamålsenlig och effektiv?
- ▶ Underhåll av tillgångar
- ▶ Momshantering
- ▶ Agenda 2030 – särskilt uppdrag från KF till KS
- Intern kontroll
- Riskhantering i stadsutvecklingsprojekten
- ▶ Ny lagstiftning kring hantering av personuppgifter (Dataskyddsförordning) trädde i kraft 25 maj 2018 - GDPR. Intern kontroll kring detta område?
- ▶ Kommunstyrelsens styrning och kontroll kring IT.
- ▶ Vercity och den kommunala kompetensen.

#### Förbundsverksamheter

- ▶ Brandförsvaret och Käppalaförbundet– avtal, styrning och uppföljning.

#### *Arbets- och företagsnämnden*

- Styrning, uppföljning och kontroll av nämndens verksamheter
- ▶ KF har gett nämnden i uppdrag att verka för billigare bostäder för nyanlända. Hur sker detta arbete?
- ▶ Samverkan med privata aktörer enligt reglemente för att identifiera arbetstillfällen. Hur går detta till i praktiken? Strategier, genomförande, uppföljning och resultat?

- ▶ Hur sker samverkan med försäkringskassan, Af, skola m.fl.?
- ▶ Uppföljning av ungdomar 16–19 år som varken bedriver studier eller arbetar.
- ▶ KF har gett nämnden i uppdrag att verka för att flyktingar snabbt ska komma i arbete. Vilka åtgärder vidtar nämnden?
- ▶ Kan nämnden möta behovet hos ensamkommande flyktingbarn i form av familjehem, HVB-hem och andra insatser?

#### *Fritidsnämnden*

- ▶ Fungerar verksamheterna ändamålsenligt?
- ▶ Uppföljning av hantering och kontroll av föreningsbidrag?
- ▶ Samverkansförhållande med fastighetskontoret och Utbildningsnämnden i samband med att Nacka växer.

#### *Kulturnämnden*

- ▶ Uppföljning av HAMN
- ▶ Nämndens medverkan i utbyggnaden av Nacka?
- ▶ Uppföljning av biblioteksverksamheten i kommunen
- ▶ Uppföljning av bibliotekens verksamhet med nya anordnare?
- ▶ Bibliotekens samverkan med skolan och skolbiblioteken.
- ▶ Kontroll och underhåll av konst

#### *Miljö- och stadsbyggnadsnämnden*

- ▶ Hur arbetar MSN med riskanalyser på övergripande nivå och i samband med större frågor?
- ▶ Hur genomförs den interna kontrollen med riskanalyser inom MSNs olika verksamhetsområden, planenheten, bygglovenheten och miljöenheten?
- ▶ Fungerar delegationsordningen ändamålsenligt?
- ▶ Kvalitetspåverkan av att stadsbyggnadsarbetet behöver gå snabbare samtidigt som det är brist på personal? Hur säkerställs fortsatt god kvalitet från nämndens sida?
- ▶ Hur påverkar bristen på kompetens inom bygglovsenheten/tillsynsenheten rättssäkerheten och verksamhetens kvalitet liksom väntetider för medborgare som väntar på tillsyn eller bygglov.

#### *Natur- och trafiknämnden*

- ▶ Hur fungerar samverkan med andra nämnder, bl a MSN?
- ▶ Underhåll av tillgångar
- ▶ Analyser av behov inför den planerade befolkningstillväxten?
- ▶ Hur arbetar nämnden för att kvalitetssäkra budgetar för investeringar?
- ▶ På vilket sätt förankrar nämnden trafikåtgärder i lokalsamhället: ex omgörningen av vägen Saltsjöbaden-Fisksätra?

#### *Socialnämnden*

- ▶ Förberedelse för upphandling av system för de sociala verksamheterna (idag Pulsen combine).
- ▶ Styrning, kontroll och uppföljning av verksamheter?



- ▶ Samverkan med andra aktörer exempelvis försäkringskassa, arbetsförmedling, polisen, m fl.
- ▶ Hur bedömer nämnden riskläget i sin verksamhet kopplat till ökade behov av nämndens verksamhet? (ökad droganvändning, ökad psykisk ohälsa osv)
- ▶ Hur fortlöper arbetet med att ta fram ett ledningssystem för kvalitet?
- ▶ Hur bedrivs verksamhet utifrån lotterilagen, alkohollagen, lagen om anordnande av visst automatspel, tobakslagen och lag om handel med vissa läkemedel?
- ▶ Uppföljning av avtal med utförare? Vilka riktlinjer finns och vilken uppföljning och kontroll sker? Vad styrs i avtalen?
- ▶ Planering av nya boenden - antal och typer

#### *Äldrenämnden*

- ▶ Styrning, kontroll och uppföljning av äldreomsorgsverksamheten.
- ▶ Förberedelse för upphandling av system för de sociala verksamheterna (idag Pulsen combine).
- ▶ Långsiktig planering för att klara utökade volymer på ett kostnadseffektivt sätt?
- ▶ Samverkan med KS kring investeringar i nya boenden. Finns en rullande planering?
- ▶ Hur säkerställs ett gott arbetsklimat och boendeklimat på boenden?

#### *Utbildningsnämnden*

- ▶ Samverkan med andra nämnder exempelvis kring hemmasittare, barn som är placerade, etc?
- ▶ Intern kontroll kopplat till utbetalning till skolor
- ▶ Hur säkerställs att de riktade resurserna kommer eleverna till del och ger resultat utifrån de politiska intentionerna? (satsningar på elever med behov av stöd)
- ▶ Vilka analyser och åtgärder vidtas kopplat till skillnader i resultat mellan skolorna?
- ▶ Hur arbetar nämnden med att leva upp till kraven på Elevhälsan enligt lag
- ▶ Hur arbetar nämnden för att leva upp till krav i nya skollagen om att alla skolor ska ha tillgång till skolbibliotek? Hur ser den nuvarande situationen ut? Samverkar lärare med bibliotekspersonalen?

#### *Val- och demokratinämnden*

- ▶ Hur är nämndens arbete upplagt och organiserat över fyraårsperioden?
- ▶ Utvärdering av valet 2018 och eventuella ändringar i strategi för kommande val utifrån detta?
- ▶ Säkerhetsrisker och förebyggande arbete.

#### *Överförmyndarnämnden*

- ▶ Avstämning av Länsstyrelsens kontroller.
- ▶ Hur säkras tillgången till gode män/förvaltare?
- ▶ Intern kontroll kopplat till årsräkningar?

## 2.3 Lekmannarevision i bolagen

Revisorerna planerar att under året besöka Nacka Energi AB och Nacka vatten och avfall AB.

Exempel på frågor som är viktiga att följa upp:

- Följsamhet till ägardirektiv
- Intern kontroll
- Säkerställande av tillräcklig nätkapacitet med hänsyn till utbyggnationer i Nacka
- Finansiering av investeringar
- Avtalsrelationer kommunen och NVOA
- Avfallsverksamhetens ekonomi

Revisorerna kommer också att genomföra en fördjupad granskning beträffande IT-säkerhet (intrång) i Nacka Energi och Nacka vatten och avfall.

## 2.4 Fördjupande granskningsprojekt och förstudier

I det följande redovisas de granskningsinsatser som prioriterats utifrån revisorernas bedömning av risk och väsentlighet.

### 2.4.1 Bisysslor

Bakgrund	Enligt lagen (1994:260) om offentlig anställning gäller att en arbetstagare inte får ha någon anställning eller något uppdrag eller utöva någon verksamhet som kan rubba förtroendet för densammes opartiskhet i arbetet eller som kan skada kommunens anseende. Dessutom finns i kollektivavtalet vissa regleringar avseende otillåtna bisysslor.
Syfte och inriktning	Syftet med granskningen är att bedöma om Nacka kommun hanterar anställdas bisysslor på ett ändamålsenligt sätt och med god intern kontroll.
Ansvarig nämnd	Kommunstyrelsen

### 2.4.3 Underhåll av tillgångar

Bakgrund	Det finns en risk för att underhåll av materiella anläggningstillgångar som skjuts på framtiden orsakar mycket högre kostnader i ett senare skede. Att fastigheter och allmänna idrottsplatser har en god standard är också en del i att skapa en attraktiv, trygg och fungerande livsmiljö. Underhållsskulden, det vill säga gapet mellan det underhållsbehov och de resurser som finns riskerar att växa om underhållsbudgeten är eftersatt. Ett kontinuerligt eftersatt underhåll leder till onödigt kapitalförstöring och ytterligare ökade underhållskostnader.
----------	--

Syfte och inriktning	Syftet med granskningen är att bedöma om det finns ändamålsenliga planer och analyser som säkerställer drift och underhåll vad gäller tillgångar, samt att styrning, kontroll och uppföljning av underhållet är ändamålsenligt och tillräckligt.
Ansvarig nämnd	Kommunstyrelsen samt natur- och trafiknämnden.

#### **2.4.5 Momsredovisning**

Bakgrund	Kommunen är redovisningsskyldiga för moms inom en rad olika verksamheter, bl a omhändertagande och förstöring av avfall om det sker mot ersättning och uttagande av VA-avgifter. Kommunerna har ett eget momssystem (Jönköpingsmoms) som ger kommunerna rätt att dra av moms som inte får dras av enligt mervärdesskattelagen (1994:200) dock med vissa förbud bl a för stadigvarande bostad. Vidare har kommunen rätt till ersättning för de ökade kostnader som till följd av bestämmelserna om mervärdesskatt uppkommer vid upphandling av verksamhet inom sjukvård, tandvård, social omsorg och utbildning samt vid hyra av lokal för vissa särskilda boendeformer. Ersättningen kan ges med 6 % av kostnaden vid upphandling och bidragsgivning eller om det framgår att viss del avser lokalkostnad med 18 % för denna del och med 5 % på för resterande del. Ersättning utgår med 18 % för hyra av lokal för vissa särskilda boendeformer.
Syfte och inriktning	Granskningen syftar till att bedöma om kommunen har tillräckliga rutiner och intern kontroll för att säkerställa en korrekt momshantering.
Ansvarig nämnd	Kommunstyrelsen

#### **2.4.6 Kommunens strategi för kommunikation med medborgare**

Bakgrund	Kommunens utbyggnation av Nacka medför behov av att kommunicera med medborgarna kring planer, ombyggnationer och omledning av vägar, cykelbanor, etc. Kommunikation behöver också ske inom andra verksamheter.
Syfte och inriktning	Granskningen syftar till att bedöma om kommunen har tydliga strategier för kommunikation med medborgare och om dessa tillämpas på ett ändamålsenligt sätt.
Ansvarig nämnd	Granskningen omfattar ett urval av nämnder.

#### **2.4.7 Intern kontroll**

Bakgrund	Respektive nämnd är ansvarig för den interna kontrollen inom nämndens verksamheter. En tydlig styrning och uppföljning utifrån ett internkontrollperspektiv är väsentligt för att säkerställa att målen uppnås, att resurserna nyttjas på ett effektivt sätt, att oegentligheter inte förekommer, etc.
----------	--

Syfte och inriktning	Granskningen syftar till att bedöma dels den övergripande styrningen och uppföljningen av intern kontroll som sker via kommunstyrelsen, dels hur den interna kontrollen utformats inom ett urval av nämnder.
Ansvarig nämnd	Kommunstyrelsen, natur- och trafiknämnden, socialnämnden, och utbildningsnämnden.

#### **2.4.11 Uppföljning av tidigare granskningar**

Följande granskningar som genomförts tidigare år följs upp.

- Likvärdighetsgarantin
- ÄTA
- Informationssäkerhet

## **2.5 Andra områden där revisorerna överväger att genomföra granskning**

### **2.5.1 Uppföljning av avtalen Rikshem/Hemsö och effekter av försäljningar av fastigheter**

### **2.5.2 Kommunstyrelsens tillsynsansvar**

### **2.5.3 Hemmasittare och det kommunala aktivitetsansvaret**

### **2.5.4 Avtal exploateringsintäkter etc.**

Hur ser avtalen ut kring åtaganden/förpliktelser från kommunen respektive finansiär/betalare. Hur följs avtalen upp och hur redovisas dessa i bokföringen?

### **2.5.5 Ekonomistyrning- säkerhet i budgeten.**

Brister i budgetprocessen ger dåliga förutsättningar att styra. Granskning sker av hur process kring antaganden av volymer och kostnader ser ut inom olika verksamheter där avvikelser noterats tidigare år.

### **2.5.6 Hur sätter nämnderna sina mål och hur följer man upp att verksamheterna arbetar så att målen nås.**

### **2.5.7 GDPR**

## **2.6 Redovisningsrevision**

### **Intern kontroll**

Revisorernas kunskap och kontinuerliga uppdatering av hur den interna kontrollen fungerar i en organisation och nivån på densamma är en av hörnstenarna vid genomförande av revisionsuppdrag. Granskningen syftar till att bedöma om organisationen är ändamålsenlig och fungerar tillfredsställande.

Revisionens mål är att verka för korrekt redovisning, god ordning, tillfredsställande säkerhet och hög effektivitet i kommunens verksamhet.

Varje nämnd/styrelse är enligt kommunallagen skyldig att tillse att en tillräcklig styrning och kontroll finns och att verksamheten systematiskt följs upp och utvärderas. Nämnderna har således ansvar för att finna former för en god kontroll och säkra ändamålsenliga rutiner för både huvud- och stödprocesser inom kommunens verksamhet. För varje ansvarsområde alternativt process/ rutin bör det finnas klarlagt vilka krav och uppföljning som gäller för intern kontroll samt vilka kontrollmål som finns inbyggt i rutinerna.

Inom ramen för granskningen av korrekt redovisning ingår att granska och utvärdera kommunens rutiner och interna kontroll kopplat till redovisningsprocesser.

Granskningen har fortsatt tyngdpunkt på pensionsredovisning och exploateringsredovisning innefattande granskning av rutiner och intern kontroll inom detta område. Granskningen omfattar i övrigt främst kommunens övergripande styrning och uppföljning av intern kontroll och rutiner för hantering av löner, leverantörsfakturor, kundfakturor, materiella anläggningstillgångar, momsredovisning, bokslutsprocess, kommunalrådets omkostnadskonton, ledningsnära frågor som representation etc, attester, redovisning av sociala avgifter, källskatt etc. I granskningen ingår också test av att rutinerna och den interna kontrollen fungerar. Särskild uppmärksamhet kommer att riktas på att den så kallade tvåhandsprincipen tillämpas.

En ny kommunal bokförings- och redovisningslag trädde i kraft den 1 januari 2019. Den ställer nya krav på bl a:

- Hur balansposter och resultatposter ska värderas och presenteras
- Utformningen av finansiella rapporter såsom årsredovisning och delårsrapporter
- Krav på uppföljning av god ekonomisk hushållning för samtliga koncernenheter i kommunkoncernen
- Tidpunkt för när delårsrapporten senast måste behandlas av kommunstyrelsen och överlämnas till revisorerna för granskning

### **2.6.1 Ny kommunal redovisningslag projekt**

Bakgrund	Den 1 januari 2019 har en ny kommunal bokförings- och redovisningslag trätt i kraft.
Syfte och inriktning	Granskningen syftar till att bedöma om kommunen har gjort en tillräcklig analys av effekter av den nya lagen samt att omräkning av jämförelseår och ingångsbalans har skett på ett korrekt sätt.
Ansvarig nämnd	Kommunstyrelsen

### **Granskning av delårsrapporten**

Granskningen innebär en översiktlig granskning av delårsbokslutet. Syftet är att bedöma om delårsbokslutet håller en tillfredsställande kvalitet och om det är upprättat i enlighet med god redovisningssed. Granskningen innefattar också en bedömning av mål och måluppfyllelse. Syftet är också att på ett tidigt stadium identifiera eventuella väsentliga revisionsnoteringar inför årsbokslutet. Revisorerna ska lämna ett uttalande till fullmäktige som underlag för fullmäktiges behandling av delårsbokslutet.

En ny rekommendation för redovisning av delårsrapport kommer ut från Rådet för kommunal redovisning 2019.

## Granskning av kommunens bokslut, koncernbokslut och årsredovisning

Granskning genomförs av dels årsredovisningen med förvaltningsberättelse, verksamhetsredovisning, balans- och resultaträkningar, finansieringsanalys, dels koncernredovisning med däri ingående verksamhetsredovisning, balans- och resultaträkningar, finansieringsanalys samt noter. Ställning tas till relevansen i boksluten. I granskningen av årsbokslutet vägs de överväganden och bedömningar in som gjorts vid den löpande granskningen och granskningen av delårsrapporten. Kommunens metoder för framtagande av årsbokslut bedöms och hur anvisningar tillämpats.

## 2.7 Ansvarsprövningen

Vid ansvarsprövningen ska revisorerna enligt god revisionssed beakta:

- Bristande måluppfyllelse - verksamhet
- Bristande måluppfyllelse – ekonomi
- Ohörsamhet/obstruktion
- Icke lagenlig verksamhet, brottslig gärning
- Bristande styrning och intern kontroll av verksamhet
- Bristande styrning och intern kontroll av ekonomi
- Otillräcklig beredning av ärenden
- Obehörigt beslutsfattande
- Ej rättvisande redovisning

## 3 Revisorernas särskilda granskning

### 3.1 Särskild granskning av styrelse och nämnder

För att leva upp till kraven på granskning av all verksamhet utför de förtroendevalda revisorerna - utöver den granskning som utförs av sakkunnigt biträde - fortlöpande riktad granskning av det som sker i kommunstyrelsen, dess utskott samt nämnderna. Detsamma gäller de kommunala bolagen i rollen som lekmannarevisorer.

Revisorerna har sinsemellan fördelat ansvaret för särskild bevakning enligt följande.

Verksamhet	Ansvarig
Kommunstyrelsen	Samtliga
Utbildningsnämnden	Lars Berglund
Socialnämnden	Stefan Herczfeld
Äldrenämnden	Stefan Herczfeld
Arbets- och företagsnämnden	Birgitta Westman
Miljö- och stadsbyggnadsnämnden	Dan Johansson
Fritidsnämnden	Elisabeth Därth

Kulturnämnden	Yvonne Wessman
Natur- och trafiknämnden	Lars Stenholm
Överförmyndarnämnden	Ingela Walck
Kommunstyrelsens stadsutvecklingsutskott	Yvonne Wessman Lars Berglund
Kommunstyrelsens arbetsutskott	Birgitta Westman Ingela Walck
Kommunstyrelsens verksamhetsutskott	Elisabeth Därth Dan Johansson
Miljöutskottet	Lars Stenholm Stefan Herczfeld
Val- och demokratinämnden	Yvonne Wessman

Övriga ansvarsroller:

- a. Ordförande och vice ordföranden ansvarar för att bevaka inkommen post i revisorer-  
nas postfack.
- b. Yvonne Wessman och Lars Berglund svarar för uppföljning och rapportering av  
revisionens budget.
- c. Lars Stenholm har ett särskilt ansvar för IT-frågor.

I den löpande bevakningen ingår att:

- ◆ följa och informera sig om kommunens verksamheter, i synnerhet verksamheten inom  
bevakningsområdet samt att övergripande rapportera om väsentliga iakttagelser från  
nämnder/protokollsläsning,
- ◆ ge uppslag till fördjupade granskningar,
- ◆ ge signaler om vad som kan lyftas fram som angelägna revisionskommentarer i delårs-  
rapport och bokslutsgranskning,
- ◆ ge uppslag till nämnd- och verksamhetsträffar.

## 4 Kompetensutveckling och nätverk

Med den snabba utvecklingstakt som råder i kommunal verksamhet och inom revisionen behöver de förtroendevalda revisorerna löpande utveckla sin kompetens. Detta sker genom deltagande i nätverk, regionalt och nationellt, i seminarier och konferenser samt genom riktade utbildningsinsatser och studiebesök. Revisionen får löpande inbjudningar till diverse seminarier och konferenser. Prioritering av dessa sker vid revisionens möten.

Det sakkunniga biträdet orienterar revisorerna löpande om nyheter och förändringar som, utifrån ett revisionsperspektiv, kan vara aktuella för Nacka kommun.

## 5 Kommunikation

Granskningen sker så långt möjligt i samarbete med dem som granskningen berör innan den formella kommunikationen och rapporteringen sker till ansvarig styrelse eller nämnd. Berörd nämnd/förvaltning ges tillfälle till faktagranskning innan rapport slutligt fastställs. För att få information om verksamheten tas initiativ till gemensamma möten mellan revisorerna och kommunstyrelsen/presidiet samt med nämnd/förvaltning.

Revisionsrapporterna hålls korta med fokus på väsentliga iakttagelser och förslag till förbättringsområden. Viss rapportering sker genom powerpointbilder. Ett Info-blad med en sammanfattning på en sida tas fram för varje rapport.

Revisionens iakttagelser kommuniceras via revisionsberättelse och verksamhetsberättelse till kommunfullmäktige samt revisionsrapporter jämte revisionskrivelser till berörda nämnder/styrelser. Revisionskrivelserna är revisorernas formella sätt att delge nämnder och styrelser vilka bedömningar revisorerna gör utifrån utförda granskningar eller andra aktiviteter. I skrivelserna tas vanligtvis upp både förbättringsförslag och markeringar av brister som bör åtgärdas. Nämnder/styrelser förutsätts återkomma till revisorerna med svar på det som tas upp i revisionskrivelserna och underliggande granskning. Revisionen förmedlar även iakttagelser muntligt, t ex vid möten med presidier.

Kommunikation med kommunfullmäktige sker via dess presidium 2-3 gånger per år, där bland annat revisionens inriktning och revisionsprojekt stäms av samt revisionsberättelsen överlämnas. Revisionens rapporter och i förekommande fall revisionskrivelser översänds löpande till kommunfullmäktige. Revisorerna har en stående punkt på kommunfullmäktiges föredragningslista för anmälan av revisionskrivelser och rapporter mm. Revisionens förslag till budget överlämnas till fullmäktiges presidium för vidare beredning.

## 6 Kansliservice

I den administrativa servicen som tillhandahålls av sakkunnigt biträde ingår medverkan i sammanträden, för- och efterarbete, arkivering med gallringsplan och övriga administrativa göromål samt möten med fullmäktiges presidium och styrelse/nämnder samt viss rådgivning.